

Sygn. akt II Ka 197/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SSO Teresa Zawiaślak

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Sieczkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2016 roku

sprawy **A. I., S. W., G. K., W. K., M. K., S. J., A. Ł. (1), K. J. (1), M. J. (1), K. R., A. B. (1), J. M., J. S., M. J. (2), D. J., T. S., G. S., Ł. B., S. C., K. J. (2), A. B. (2), A. Ł. (2), D. C. (1) i D. I.**

obwinionych z art. 90 kw

z powodu, apelacji wniesionej przez obrońcę obwinionych

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach

z dnia 20 stycznia 2016r., sygn. akt II W 86/15

wyrok w zaskarżonej części zmienia w ten sposób, że obwinionym **A. I., S. W., G. K., W. K., M. K., S. J., A. Ł. (1), K. J. (1), M. J. (1), K. R., A. B. (1), J. M., J. S., M. J. (2), D. J., T. S., G. S., Ł. B., S. C., K. J. (2), A. B. (2), A. Ł. (2), D. C. (2) i D. I.**, za przypisane im wykroczenia z art. 90 kw wymierza kary nagany; zwalnia obwinionych od opłaty za obie instancje i wydatków poniesionych w postępowaniu stwierdzając, że ponosi je Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 197/16

UZASADNIENIE

1. **A. I.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki N. (...) o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw;

2. **S. W.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki J. D. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

3. **G. K.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki N. (...) o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

4. **W. K.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

5. **M. K.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. (...) o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

6. **S. J.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki M. (...) o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

7. **A. Ł. (1)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

8. **K. J. (1)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

9. **M. J. (1)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki V. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

10. **K. R.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki (...) o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

11. **A. B. (1)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki D.-F. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

12. **J. M.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki C. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

13. **J. S.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki F. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

14. **M. J. (2)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

15. **D. J.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

16. **T. S.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki P. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

17. **G. S.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki F.-T. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

18. **Ł. B.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki D.-F. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

19. **S. C.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki U. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

20. **K. J. (2)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

21. **A. B. (2)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 11:19 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki Z. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

22. **A. Ł. (2)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 11:19 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki J. D. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

23. **D. C. (1)** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 13:30 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki D.-F. o nr rej (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

24. **D. I.** został obwiniony o to, że:

w dniu 13 listopada 2014 r. o godz. 11:09 w miejscowości Z., gm. Z. na drodze krajowej nr (...) zaparkował ciągnik rolniczy m-ki S. o nr rej (...) wraz z przyczepą (...), tamując ruch na drodze publicznej,

tj. o czyn z art. 90 kw

Sąd Rejonowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 9 lutego 2016 r. wszystkich wyżej wymienionych obwinionych uznał za winnych dokonania zarzucanych im czynów wyczerpujących dyspozycję art. 90 kw i za czyny te na podstawie art. 90 kw wymierzył każdemu z obwinionych karę grzywny w wysokości po 100 złotych; zwolnił wszystkich obwinionych z obowiązku uiszczenia opłat oraz zryczałtowanych wydatków postępowania, które przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł obrońca obwinionych, zaskarżając wyrok w całości i zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania tj. art. 4, 7 i 424 § 1 k.p.k. przez dokonanie sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oceny materiału dowodowego z pominięciem istotnych okoliczności przemawiających na korzyść obwinionych, a w szczególności w uznaniu, że protest w którym uczestniczyli obwinieni był nielegalny w sytuacji, gdy protest został zgłoszony legalnie formą protestu była w sposób jednoznaczny ustalona na spotkaniu z przedstawicielami Policji;
- na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na wadliwym ustaleniu, że działania obwinionych były działaniami pozbawionymi przyniotu legalności w sytuacji gdy protestujący w sposób przewidziany w ustawie z dnia 5 lipca 1990 r. Prawo o zgromadzeniach zgłosili zamiar przeprowadzenia protestu oraz jego formę;

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na tym, że kara grzywny w wysokości po 300 złotych jest dostosowana do możliwości finansowych obwinionych w sytuacji gdy sąd I instancji sam wskazuje, że jako okoliczność łagodząca Sąd uznał motywację obwinionych, a zatem chęć wyrażenia przez obwinionych ich sprzeciwu na trudną – ich zdaniem - sytuację gospodarczą rolników. Ponadto skarżący podniósł, że brak jest zróżnicowania kary pod względem posiadanego majątku jak i faktu, iż część z obwinionych nadal pracuje, inni są na rencie bądź emeryturze, co zgodnie z dyrektywą wyrażoną w art. 34 k.w., winno wpływać na indywidualizację ewentualnej kary.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionych od przypisanych im czynów, ewentualnie z ostrożności procesowej wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie kary nagany i odstąpienie od obciążania kosztami postępowania z uwagi na charakter niniejszej sprawy.

W toku rozprawy apelacyjnej skarżący poparł apelację i wnioski w niej zawarte, zaś obwinieni przyłączyli się do stanowiska swojego obrońcy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy obwinionych okazała się częściowo zasadna i z tego względu skutkowałą zmianą w zakresie orzeczonej obwinionym kary.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż skarżący błędnie wywodzi, że Sąd Rejonowy dokonał nieprawidłowej oceny zachowań rolników w miejscowości Z., albowiem doszedł do przekonania o możliwości wartościowania ich przez pryzmat art. 90 k.w. W ślad za Sądem Rejonowym uznać należy, że działania protestujących na drodze (...) miały charakter nielegalny, a zorganizowany w tamtym miejscu protest nie stanowi zgromadzenia w myśl przepisów Konstytucji, a także ustawy z dnia 5 lipca 1990 r. Prawo o zgromadzeniach (ustawa obowiązująca w okresie odbywających się protestów). W ocenie Sądu Odwoławczego argumentacja przedstawiona w tym zakresie przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu orzeczenia jest właściwa, kompletna i nie wymaga powtórzenia.

Niemniej jednak, o ile ustalenie Sądu Rejonowego w zakresie popełnienia przez obwinionych wykroczenia z art. 90 k.w. spotkało się z pełną aprobatą Sądu Odwoławczego, to nie można zaakceptować wymierzonych im za popełnione wykroczenia kar grzywny.

W orzecznictwie trafnie podkreśla się, że zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić wówczas, „gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy - gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 1985 r., V KRN 178/85, OSNKW 1985, nr 7-8, poz. 60). Niewspółmierność zachodzi zatem wówczas, gdy suma zastosowanych kar i innych środków, wymierzonych za przypisane przestępstwa, nie odzwierciedla należycie stopnia szkodliwości społecznej czynu i nie uwzględnia w wystarczającej mierze celów kary (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1990 r., Wr 363/90, OSNKW 1991, nr 7-9, poz. 39). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o „różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - "rażąco" niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować” (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1995 r., II KRN 198/94, LEX nr 20739). Chodzi przy tym o niewspółmierność zarówno niekorzystną dla oskarżonego, jak i korzystną dla niego, ale niekorzystną z punktu widzenia dobra wymiaru sprawiedliwości, a więc interesu publicznego.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że podniesiony przez skarżącego zarzut rażącej niewspółmierności kary jest w pełni zasadny. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń za popełnienie wykroczenia opisanego w art. 90 teźże ustawy przewiduje dwie alternatywne kary, a mianowicie karę grzywny lub naganą. Kompleksowa analiza wszystkich aspektów sprawy doprowadziła Sąd Odwoławczy do przekonania, że wymierzona obwinionym kara grzywny nosi cechy rażącej niewspółmierności.

Przede wszystkim wskazać należy, że jak wynika z zeznań świadków, a także wyjaśnień samych obwinionych, że zarówno władze samorządowe, jak i funkcjonariusze policji nie podejmowali działań, zmierzających do przerwania protestu. Także zachowanie władz samorządowych, które udały się na miejsce blokady oraz obecnych tam funkcjonariuszy Policji, którzy nie wzywali do odstąpienia od blokowania ruchu powodują, iż zachowanie obwinionych, aczkolwiek naganne, wymaga napiętnowania, ale w formie możliwie najmniej dolegliwej.

W świetle przedstawionych powyżej okoliczności, Sąd Odwoławczy stwierdził, że adekwatną reakcją prawnokarną na popełnione przez obwinionych wykroczenia będzie kara nagany. Tak ukształtowana sankcja karna odpowiada dyrektywom wskazanym w art. 33 k.w. i spełni wszystkie swe funkcje w zakresie prewencji tak szczególnej, jak i generalnej.

Mając na względzie unormowania wskazane w art. 624 § 1 k.k. w zw. z art. 109 § 1 k.p.s.w., a także sytuację ekonomiczną obwinionych Sąd Odwoławczy za zasadne uznał zwolnienie ich od ponoszenia opłat za obie instancje i wydatków postępowania odwoławczego stwierdzając, że te ostatnie ponosi Skarb Państwa.

Z tych wszystkich przyczyn, Sąd Okręgowy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.